

היינט 8 זייטן

Radom, dnia 29 Maja 1931 r.

ראָדאָם, פרייטאָג, י"ג סיון תרצ"א

Radakcja i Administracja

Radom, Szwarlikowska 20.

Oddział w Kielcach.

אָנאַנסען - פרייז:

טון

פיליטער שורה

מערן טעקסט 40 גר.

אין

.

80

נאכ'ן

.

25

די 1-טע און לעצטע זייט ענטהאַלטען

8 שפאַלטען

אין טעקסט 4

ראדאָמער-קעלצער לעבן

דער לאנגיהריגער

רעסמאראן

פון ראצימארי לובלינער 1

עמפעהלט צום זומער-סעזאן די בעסטע און שמעקהאפטע מיטאגטן צו צוגענליכע פרייזען.

מאר ראדאמער ספעציעלע הנחות!

די פרויערן „נעקטאר“ אין ראדאם

וואס האלט 45, טעלעפ. 55.

עמפעהלט טעלעפון ביזערען:

Marcowe (העל) typu Dortmundzkiego

Eksportowe Nektar (העל)

— typu Pilzeńskiego —

Staropolskie (טונקעל)

— typu Staopolskiego —

בעקאנטמאכונג.

דערמיט ווערט בעקאנט געמאכט דאס ג. סובליקום דאס פון 15/5

דערשט געעפנט

דער בעהיסטער

ערשט-קלאסיגער פענסיאנאט

אין גאר באטקע פון ב. אייזמאן

שמאקהאפטע שפייזען. — טעלידע בעדינונג

ווי אויך אויף זעהר גינסטיגע בעדינונגען.

מיטאכטונג

פענסיאנאט ב. אייזמאן גארבאטקע.

מיר סאלידאריטעט זיך מיט די האנדלונג פון חבר רוטאן

דאס איז פארגעקומען ביי די עקאמענס, גלייכצייטיג בעשען מיר ענט-שולדיגונג ביי דעם חבר רוטמאן צוליב די פאלי פעלדמאן.

ח. גוטמאן, ש. גוטענבערג.

לרגלי מותה של אשת ר' משה קאהז

חיה ע"ה

מביעים אנו את רוב צערנו ומאחלים שינחם בתוך אבלי ציון וירושלים.

התאגדות הסוחרים של יין וי"ש

בקיצי

קאָפּעראַטיווע האנטווערקער באַנק

אין ראדאם.

אין הסכם מיט'ן באַנק פון ראדאם און פערזאנלעכע פון 6 קהילעסען ד. י. רופען מיר צונויף די יערלעכע אלגעמיינע פערזאנלעכע פון די באַנק מיטגלידער, וועלכע וועט טאקעסען זונטיק דעם 31-טן מאי 1931 י. 7 אין אונזערע אין לעקסל פון האנטווער-קער קלוב וואס האלט 59, אויף וועלכער מיר האָבען דעם כבוד אייך העפען איינצולאזען

דער טאָג אָרדנונג:

1. ערשטונג 2. וואהלען פון א פרעזידיום אויף דער צייט פון דער פערזאנלעכע 3. דאס פאָרלייגען דעם פראָטאָקאָל פון דער לעצטער רעזולוציע וועלכע איז דורכגעפירט געוואָרן דורכ'ן אינספּעקטאָר פון יודישע קאָאָפּע-ראַטיווע-געזעלשאַפטן אין פוילען 4. דאָס באַשטעטיגען דעם בעריכט און בילאנס פאר'ן יאָר 1930 5. דאָס בעשטעטיגען דעם בודזשעט אויפ'ן יאָר 1931 6. וואהלען צום ראט 7. וואהלען צו די פערזאנלעכע 8. פרייע פאָרשלאגען.

פרייטאג דעם 29 מאי ה. י. 830 אונזער

אין טעאטער, ראזמאטיטאשטיי

נאָר איין פאָרשטעלונג

פון לאָדזער יודישען

קאָמער-טעאטער

אָרמ

גוט מארגעז קאזע =

גראנדיעזער פראגראם מיט אינהאַלטסרייכע פערשידענארטיגע נומערען.

דאס רעכט צו לעבעז פון ארבייט.

פון דעם גאנצען סיסטעם.
טארען מיר דעריבער זיך נישט לא-
זען פערפיהרען דורכ'ן מיראוש. מיר
מוזען זיך אומקעהרען צום מקור,
טראכטען און רעדען וועגען פרנסה
גופא.

מיר מוזען פאדערען אהן אויפהער,
אז דער געביט פון יודישע פרנסות
זאלען נישט פערשמעלערט ווערען.
נאר, פערקערט; פאר יודען זאלען גע-
עפענט ווערען כאטש שמאלע טירעלעך
פון נייע חיונה געביטען. ס'דארף אונז
נישט מיאוס ווערען דערען וועגען דעם
פונקט ווי עס ווערט נישט מיאוס צו
זוכען א רפואה צו אנאלטער כראני-
שער קרענק.

מיר מוזען זיך דערשלאגען צו רעכט
אויף לעבעז פון אונזער אייגענער אר-
בייט און נישט פון פאנטאזיע-געלדער
מיר מוזען פארפילפאכען אונזער ענער-
גיע אינ'ם פאליטישען קאמף פאר א
די רעכט. קיין מכשול טאר אונז נישט
אפשטעלען, קיין פאנטאזיע אודאי נישט.
און איינע פון די געפעהרליכסטע
פאנטאזיעס איז די אומבעגרונדעטע
כאפ-לאפ-בארגעניש...

דערהעניש איז דאך בערגעניצט אויפ'ן
אפשטעלען...

דעריבער פערלאנגט מען ביי יודען
אז מען זאל, פערקערט, אפלאזען די
לייזעס, נישט דערלאזען צו קיין לי-
ציטאציעס. זאל זיך, דאס רעדעל וויי-
טער דרעהען, וועלען יודען האבען
פרנסה...

דאס איז די העכסטע ארימקייט-ציי-
נעניש אונזערע. נישט דורך צודריקען
און נישט דורך אפלאזען וועט מען
נישט קענען ברענגען דערצו, אז מיל-
יאנען מענשען זאלען לעבען פון קרע-
דיט אליין. אויב זיי האבען נישט קיין
לויפענדע הכנסה פון זייערע געשעפטן.

אז דער געבארגנער זלאטע ווערט
פערצערט קומט נישט אויף זיין ארט
קיין אנדערער, נישט שוין און נישט
שפעטער. אין עס מוז ממילא ברענגען
צו באנקראט.

א באנקראט נישט פון יחידים, נאר

ס'איז מסתם א נאטירליכע דערשיי-
נונג, וואס מ'האט ביי אונז אויפגעהערט
רעדען וועגען דעם עצם פרנסה. וועגען
דעם וואס פון טאג צו טאג ווערען
אונטערגעפראכען אלץ מעהר צווייגען
פון יודישער חיונה, וועגען דער נוי-
טיגקייט צו שאפען פאר יודען נייע
הכנסה-מקורות און מען רעדט אלץ
וועגען ענינים פון קרעדיט, בארגען,
בעזאהלען, פראטעסטען, ליציטאציעס
וכדומה.
ווייל דער מין קרעדיט איז ביי
אונז געווארען כמעט דער איינציגער,
אלענפאלס דער וויכטיגסטער מקור פון
חיונה.

מען פרעגט אלץ: אויב יודען האבען
גארנישט און שערדינען גארנישט, טא-
פונואנען לעבעז וויי און מען געפונט
דערויף קיין ענטפער נישט. איז טאקע
דאס דער ריכטיגער ענטפער: מען
לעבט פון בארגעניש.

אמת, בארגען אין בעזאהלען איז
נישט קיין פראדוקטיווע, ארבייט; ווער
רעדט נאך, אויב מען-בעזאלט נישט
— איז אודאי נישט פראדוקטיווע, אבער
אזוי איז עס פנים אריינגעלען פרנסה-
צווייג איז מען שוין אפגעריטען, מען
הענגט אין דער לופטען און מען
שפייזט זיך, מיט סוראזאטען פון געלד-
וועקסלען.

איז דעריבער ענטשטאנען אין דער
פרעג א-מחלוקת-הפוסקים, ווי אזוי
זאל ווייטער געפיהרט ווערען די דאזי-
גע, פרנסה?
א טייל האלטען, אז מחיה מוז מען

NOWOCZESNE RADJO-ODBIORNIKI
KRYSZTAŁKOWE i LAMPOWE.
GŁOŚNIKI — SŁUCHAWKI — BATERJE.
Ladowanie i naprawa akumulatorów
i PATEFONY walizkowe i szafkowe.
SPRAWDZANIE, NAPRAWA i PRZE-
RABIANIE RADJO-ODBIORNIKÓW
po cenach bardzo przystępnych.
BIURO RADJOTECHNICZNE
ZENON GARCZYŃSKI
RADOM, ul. Marjacka 12. — Telef. № 318.

מ'האט מיר אנגעטוהן, און מיינע קליי-
דער האט מען ארויפגעצויגען אויף
פיניעלע. דאס שטיקעל ארבייט איז
אויסגעפיהרט געווארען מיט דער כונה
מיך אפצוראטטווען פון טויט. דער
אויפשהו איז געווען מיינ יונגערע טאכ-
טערס, וועלכע האט דערמיט געוואלט
פערסומלען און צו-מישען די מוחות
פון די שטעקא-אנפיהרער, וועלכע זא-
לעו זיך נישט קענען אריינטייען און
נישט קענען דערגעהן אזוי שנעל ווע-
מען מ'האט דערשאסען און ווער
ס'איז אנגלאפען און זיך געראטעוועט
פון דער עקעקוציע.

אין מיינע מלבושים, איז פיניעלע
ראדאמער דערשאסען געווארען און
אין וויינע בין איך גערעטעט געווארען
אז אזוי זעהט אויס די איראניע פון
גורל. פיניעלע, וועלכער האט מיך

טאג = בוך פון א ראדאמער זעלבסטמערדער

ווען מיר זענען אריבער די גרעניץ טעכטער, דריי טשעקיסטען און מיינ
און אונגעקומען קיין פוילען איז גע-
ווען שוין א שטיק צייט נאך דער
פויליש-באלשעוויסטשער מלחמה. ס'איז
געווען דאן אין יאהר 1923. געקומען
קיין פוילען זענען מיר, ווי מ'קאן זיך
אויסדריקען, נאקעט און בארוויס. אוי-
סער צובראכענע, אויסגעמאטערטע גו-
פים האבען מיר מעהר נישט פער-
מאגט.
געקומען קיין פוילען זענען מיר 8
סערזאן: איך, מיינ פרוי, מיינע צוויי

דער לעבט א נקמה.

מאָנאַלעג פון אַ ראַדאָמער סוחר, וואָס איז געפֿענטש געוואָרען מיט אַ ווייב אַ קאָזאָק.

נקמה איז אַ גוטע זאך. יא, נקמה איז אַ געשמאקער ביסן. ס'איז אפילו נישט קיין יודישע מידה פֿאַר אַזאָ יוד ווי איך, וואָס דאַנק גאָט, אַז מען שטעלט

מיך נישט, אַ סימן האָט איהר, אַז איך בין ווייט פון נקמה, אַז איך האָב נאָך ביז היינט מיין שרעק נישט דערהרגעט. דאָכט זיך קיין גרעסערען שונא ווי דעם שרעק, וואָס האָט מיך צוואַנגעגען פֿאַרט מיט מיין אשתי היל, האָב איך נישט, און אויב איך וואָלט געווען אַ מענטש, וואָס דורשט נאָך נקמה, וואָלט איך דאָך איהם שוין לאָנג בעדאָרפט האָבען דערשטאָפֿען.

היינטיגע וואָך אָבער האָב איך יאָ דערלעבט אַ נקמה, און אין חלילה מיין איהר? אין מיין ווייב שוין איינ-מאָל אַ נקמה און זאָל זי וויסען וואָס טייטש איז אַ מאָן, וואָל זי אויך שפּירען דעם טעם פון זאָרג, פון קאָפּ-ברעכע-ניש, וואָס דאָס היינט ערל פֿרנסה, אַלע

מענער, וואָס האָבען ווייבער, אַז די אַלע מענער ווייב איך זיי וואָלען דער-לעבען אַזאָ נקמה ווי איך האָב דער-לעבט.

ווי איהר ווייט, בין איך אַ יוד אַ סוחר, אַ מלחמה סוחר, הייסט עס. פֿאַר דער מלחמה בין איך געווען אין דער האַרץ-בראָנזשע, כּיפּין געשטאַנען מיט שטעקעלעך אין גאָס.

אין דער מלחמה בין איך איבער-געגאַנגען פון דער האַרץ-בראָנזשע צו אַנדערע מסחרים, כּי האָב געהאַנדעלט מיט סאַכאַרין, מיט קאָקוס-פּוטער, מיט חלב, מיט פֿאַוידלע, מיט... מיט... מיט,

רובֿעל געוואָרען אַ שוואַרץ אין דער רוישער אַכ-אָנע — דער זעלבער פֿי-ניעלע האָט זיין לויף עהרליך בעקן-מען, און נאָך ווי אזוי: אין מייןע מל-בושים, אונטער וועלכע מיין גוף האָט געליטען די גרעסטע מאַראַלישע יסורים, אין וועלכע ער האָט געהאַט דעם גרעסטען חלק, אין די זעלבע מלבושים האָט ער אויסגעהויכט די נשמה און נאָך וועגט דאָס — האָט ער מיך נאָך אויסגעלייזט און געווען מיין קרבן. ער איז געווען דער שוידער המשתלח אויף מיין אָרט און אין וויינע מלבושים בין איך אוועק אַ לעבעדיגער.

אין מיין גרויסע טראַגעדיע, וואָס כּיפּין דורכגעגאַנגען זינט מיין חתונה

זי צו גאַרנישט...

וואָס איז געווען דער סוף? דער סוף איז געווען, אַז זי, מיין יורענע האָט איבערגענומען די לייצעס. אַזוי ווי זי האָט געהאַט אַ אַקט אנטערצוינע, האָט זי זיך אַרויפגעשטעלט אויף דער שילד. מיך האָט זי אינגאַנצען משלח געווען און זי האָט זיך גענומען אַפּרעכנען מיט די בעלי חובות, איך וועל זעהן, האָט זי געזאָגט, ווער ס'וועט ביי מיר קריגען איין צובראַכענעם גראַשען, און אפשר מיין איהר זי האָט נישט גע-האַלטען וואָרט? זי האָט טאַקע קיינעם קיין פֿרוטה נישט געגעבען, ווי נאָך ס'האַט געעפֿענט די טהיר אַ בעל חוב און זי האָט געעפֿענט אויף איהם איהר „גראַשניק“ האָט ער געדאַנקט גאָט, אַז ער קושט די מזוה אויף דער צווייטער זייט טהיר...

זייט דאָמאַלס האָב איך טאַקע אַ ליכטיג לעבן, כּווייט נישט קיין חובות ס'אינטערעסירט מיך נישט קיין פֿראַ-טעסטען, כּי לאָך מיך אויס פון די קאָ-מאַניקעס מיט די סעקוועסטראַטאָרען, כּי שוואַך צו דער צייט, עס צו דער צייט, ליינע אַ צייטונג, דאווען יעדען טאָג בצבור — אַ גזען, איהר הערט, אַ גזען אויף דער וועלט.

איז דאָך שוין גוט, האָט וואָס קאָן נאָך זיין בעסער? אַ ווייב ארבייט,

טראַגט דעם גאַנצען ערל פֿרנסה, אַליין טוט מען נישט די האַנט אין קאַלטען וואַסער, וואָס קאָן נאָך זיין בעסער. האָט הויבט זיך ערשט נישט צו. איך וואָלט עס געשמעקט צו זיצען גאַנצע טעג אין שטוב, צו וואַרמען פֿלעשעלעך און אַנצוכויען אַ צווייגל אַזוי וואָלט זיך געוואָלט ווערען פון אַ סוחר, וואָס מ'האַט געשאַפט אַ מיליאָן זל. אַבראַ-טאָווי צו ווערען מיט אַ מאָל אַנאַכט איר וואָלט געוואָלט האָבען אַ ערל פון אַ מיטל, איר וואָלט געוואָלט אין אַ פֿראַנסען מיטוואָך זיך איינשפּאַנען אין אַ „וואַנעק“ און פֿאַהרען מיט דעם וואַנעק אויף דער לופֿט-ליינער נאָס צו אין נייעם גאָרטען איהר וואָלט געוואָלט יעדען טאָג ביי איינער ווייב בעטען אַ זאָלטי אויף אַ פעקעל „אַחאַנטייז איך וואָלט עס געשמעקט, ווען אייער

ווייב זאָל צו איך האָבען טענות, פֿאַר-וואָס איך האָב נישט די שיקסע אויפן אויג, פֿאַרוואָס איך היט נישט, אַז סמ"ט טאָג זאָל נישט אַפּרענען? איהר וואָלט געוואָלט זיצען און ספּריגעווען שקאַר-פעטקעס און אין דערפֿריה גיין מיט דער קריג נאָך מילד? גיין אין דער יאָטקע נאָך פֿלייש, איין מאָנספּערשוין צווישען בלוין ווייבער, אדרבא, כּוואָלט געוואָלט זעהן, צי איהר וואָלט געהאַט חשק צו שטיין ביים קאָב און זיך

מיט'ן לעבען? צו וואָס דאָס אַלעס? צי דען האָט מיר זאָס לעבען נישט גע-קענט ווייזען די גערעכטיגקייט אויף אַנאַנדערען אופֿן? פֿאַר וואָס האָט מיר דער פֿאַטום אזוי פֿערשטאַלט און אזוי רואַנירט? און צי קאָן מען ווירקליך אַנדערען אופֿן? אירעכטיגקייט אַ זאָך, וואָס קומט אויפֿן חשבון פון צרות, פֿיין, יסורים פון אַט יענעם מענטש, וואָס מ'ויל די גערעכטיגקייט בעווייזען?

אַט, למשל, יעצט, נאָך מיין ארי-בערגען די גרעניץ, האָב איך כמעט נישט געפֿיהלט, וואָס מיט מיר טהוּט זיך. אַנגעצויגען ביז משוגע פון שרעק טאַמער האַפּט מען אונז, טאָ-

סען געוואָרען. איך האָב געזעהן זיין בלוטיגע מאַסע אין אַ זאָק בעהאַלטען, וואָס האָט זיך געוואָלגערט אין קעלער פון אַלטען אַקדאָנישען פויער; פֿי-ניעלע איז אין מייןע אויגען דערשטאַ-סען געוואָרען. אמת, איך האָב דער-לעבט נקמה, אָבער דאָס איז סיר נישט בעקומען. איך האָב פֿונדעסטווע-גען אויף פֿיניעלע רחמנות געהאַט. נאָך וואָס ער האָט געהאַט זיך און מיר צו פֿערפֿאַנטערען אין אַזאָ וויססע נעץ? וואָס איז מיר דען פון דעם אַלעם אַרויסגעקומען? צו-וואָס האָב איך גע-ברויכט צו זעהן די פֿאַנאַטמען און שחיטות? און וויפֿעל מאָל בין איך מיט מייןע קינדער געווען איינגעשטעלט

ביז די שוידערליכע וואַנדערונגען אין רוסלאַנד בעת די גרויזאָמע פֿאַנגראַמען נאָך דער מלחמה. האָט מען מיר פֿונ-דעסטוועגען געוויזען, אַז נאָך איז ניט די וועלט געבויט אינגאַנצען אויף רשעות, אַז נאָך איז אויף דער וועלט דאָ אַביסעל גערעכטיגקייט. מ'האַט מיר וואָס אַנאַמת, געוויזען, אַז די וואָס האָבען מיר שלעכטס געטוהן, האָבען אויך בעקומען זייער שכר. דער רא-דאָמער זשאַנדאָמער-פּולקאָוויק, וואָס האָט זיך דער ערשטער אַריינגעריסען ווי אַ גיפֿטיגע שלאַנג אין מיין לעבען און גערויבט ביי מיר מיין לעבע, מיין האַרץ און פֿעדפֿיהרט מיין פֿרוי — איז הינטער פֿראַנסקיראָו דערשטאַ-

בעטען ער זאל אייך געבען א חלק פון
א צולאג... אדרבא גיך וואלט דאס גע-
וואלט זעהן.
אבער עס איז כראי, איך האב אין
מיין חייב דערלעבט א נקמה, שוין איין
מאל א נקמה, הערט און האט הנאה:
ווי יעדען זומער, האט מיין יודענע
אויך היינאר געדונגען א זומער-וואוי-
נינג, איי צו וואס דארף זי א זומער-
וואוינונג ווער וועט זיצען אויף דער
זומער-וואוינונג א פנים זי האט גאר
פערנעסען, אז היי-יאהר גייט זי אין
די הויזען.
די פעג, אז די זון האט גענומען
וואוינען זאגט זי צו מיר: הייסט וואס
די וועסט זיך צוהויבען גרייטען צום
ארויספאהרען.
ווער זאל זיך גרייטען וואהין
ארויספאהרען? האב איך געדענטען רי
גאנצע מעשה מיט דער זומער-וואוינונג
— נו, זאגט זי, אויף דער זומער-וואוי-
נינג קוק נאך, זאגט זי, די וועט, זי
אין די קינדער-הייזלעך אין אונגענייט
קנעפלעך, צו דער האמאק איז אין
ארדנונג, צו מ'דארף נישט דעם "ליע-
זשאק" רעפערירען — היי יאהר, זאגט
זי, וועסטו זיין דער לעטניק.
דאס האב איך אין א הר דערלעבט א
נקמה, ווי שטייט דאס געשריבען, אז
אייביג זאל איך א גאנצען זומער אויס-

ר י נ ג

מון דער יודישער טורו און ספארט געזעלשאפט
"מכבי" איז ראדאם.

לטובת דעם אויפבויע פון דער איינציגער יודישער גימנאסטישער
— זאהל אין ראדאם. —

- 71 "ה' אינושיניער ה. צימערמאן ענט-
פערט דעם ה' קירשענבוים יאנאס מיט
15 ול. און רופט ארויס:
היה בוכמאן י. ראדאם נארבארניא קא-
רנא, סלאוואקיענא 40
ד"ר טאווענעסלער יעקוב-מאניושיקי 21
ה' ד"ר קליינבערגער רופט ארויס
דעם ה' ד"ר זשאבנער-ראדאם, זשע-
רעמסקיענא 34
ה' מ"ג קיילער ענטפערט דעם ה'
אינזש. ראזענבערג מיט 10 ול. און
רופט ארויס:
ה"ה ד"ר פינקעלשטיין ז. — זשעראמ. 12
זוויקעלסקי יעקב
מג"ד בורגא — ווארשא
מג"ד וואסערמאן — מינערוזשען
ה' ווינשטיין דוד ענטפערט דעם
ה' קליינערט א. מיט 10 ול. און
רופט ארויס:
ה"ה גאלרבערג אהרן — זשעראמסקי 9
פירמא ווערבער און זוהן
רובינשטיין ראובן — לובלין
רובינשטיין אסתר — לובלין
פראס. ראטבאום א. — לובלין
ה' נאוואפאלסקי ענטפערט דעם ה'
דייך מיט 10 ול. און רופט ארויס.

געריסען און צושמאלצען ווערן אין
דער שטאט און זי זאל זיך פאשען ווי
א שטאם-גאנז אויפ'ן ליטוואקאן פאר-
וואס זאל איך זיך טאקע נישט א בי-
סעל וויגען אין חאמאק און מיין ווייב
זאל אין זומער זיך טאפיען אין דער
שטאט? זי איז עס טאקע א הלכה
מסני אז פרייטאג פארנאכט זאל איך
דערדריקט און דערשטיקט ווערען אויף
דער באן און קומען אויף דער זומער-
ווינונג ווי א אפגעוואקענע קאץ. סוף
וואס איז עס געדונגען, אג א גאנ-
צען זומער זאל איך עסען איז דער
שטאט קדחת מיט געהאקטע ווינדען
און זי, מיין ווייב, זאל האקען פאזשאמ-
קעס מיט סמעטענע — פון וואנען איז
דאס געדונגען?

דעם היינטיגען זומער זאל איך לי-
גען אויפ'ן ליטוואקאן, וויגען אין הא-
מאק וועל איך מיר, איך וועל עסען
פאזשאמקעס מיט סמעטענע, און מיין
ווייב וועט זיך נעמען אין וינען אריין
פרייטאג פארנאכט, זאל איך מיר א-
טוהן די שבת'דיגע קאפאטע, און ענט-
קעגענעהן מיין ווייב, זי וועט ויין
אנגעלאדען ווי א מויל-אייזעל מיט
פעקלעך, מיט טשעכאדאנעס, איך וועל
איהר יעדען פרייטאג דערזעהלען,
וויפיעל פונט כ'האב צונענומען אויף
דער וואג, סארע פיינע דאטשע מיר
האבען, ווי גוט די קינדער ערזאלען

בער געשמאקט קיין ברילאנסען און
אפילו קיין איבריגען גראשען...
מיר האבען נישט געהאט זייענדיג
אין שטעטל, פון וואס צו לעבען. פון
קאנען ריהרען זיך פון ארט און פאה-
רען ווייטער טיפער אין פוילען — פון
דעם האט קיין רייר נישט געקענט
זיין. די דריי טשעקיסטען, וואס האבען
מיט אונז געשמאקט די גרעניץ, זע-
נען אויפ'ן דריטען טאג אוועק פון
אונז. זיי האבען זיך דערמאנט, אז
אויף די קרעסען האבען זיי קרובים.
זיי האבען זיך מיט אונז און איבער-
הויפט מיט מיין איידעם הארציג גע-
זעגענט און האבען זיך אוועקגעלאזט
פוס-גאנג איבער די טייטש, געדיכטע
וועלער פון די קרעסען. מיין איידעם,
דער קאמיסאר, האט אויך געוואלט
מיט זיי מיטגעהן. אבער מיין טאכטער,
זיין פרוי האט איהם נישט געלאזט
געהן און זיי האבען אפגעשמועסט,
אז וויפאלד יענע דריי וועלען ערגיך
געפונען א מקום מנוחה ביי זייערען א
קרוב, אדער א בעקאנטען, זאלען זיי
איהם מודיע זיין, וועט ער קומען צו

און ערקלערט, אז זי וויל מיך שוין
מעהר נישט פערלאזען און דא ווי איך
איהר פאשער, וועל זיין, וועט זי אויך
זיין.
אין שטעטל האבען זיך פונדעסט-
וועגען געפונען גוטע מענשען, וואס
האבען זיך מיט אונז אונגעוויבען פער-
אינטערעסירען. מ'האט אונז בעזארגט
מיט עסען און ווען מיר זענען דארט
אפגעוועזען א פאר וואכען האבען זיי
צונויפגעוואפעלט א ביסעל געלד, מיר
זאלען האבען אויף ריזע-הוצאות צו
קאנען פארהערן ווייטער אין א צווייטען
שטעטל. זענען מיר אזוי געוואנדערט
פון שטעטל-צו-שטעטל, געשלעפט
זיך אויף פיהרלעך, טיילווייז צו-פוס
געגאנגען. אומשטום אין יעדען שטע-
טלע האבען יודען ארויסגעוויזען
זייערע גוטע הערצער און אונז מעג-
ליך געמאכט אונזער נסיעה וואס געה-
טער צו אינזערע מקומות.
זיך שלעפענדיג און וואנדערענדיג
זענען מיר נאך וואכען-לאנגע וואגלע-
נישען ענדליך אונגעקומען קיין וואר-
שא, וואו ס'האבען געוואוינט אונזערע
קרובים.

זיי איז טאקע אזוי געווען. בערך אין
א וואך ארום, איז אינאן, דער עלט-
סטער פון די דריי טשעקיסטען גע-
קומען צוריק און דערזעהלט מיין איי-
דעם, אז ער האט זיך דערשלענגען
אין די קרעסען-געגענד צו זיינע גוטע
בעקאנטע, וואו ער האפט זיך נישט
שלעכט איינצוארדנען און דעריבער
לעגט ער פאר מיין איידעם מיט זיין
פרוי זיי זאלען מיט איהם שוין מיט-
געהן, אינאן האט זיי פערזיבערשט, אז
אויך זיי וועלען זיך קאנען איינארד-
נען. אינאן האט געוויזען, אז ער
האט בעקומען פון גוטע פריינד אבי-
סעל געלד אייגענעבארגט און דאס האט
מיין איי. עם איבערצייגט און ער האט
זיך געלאזט צורעדען. נאך אין זעלבען
טאג האט זיך מיין איידעם דער קא-
מיסאר מיט מיין עלטערע טאכטער מיט
מיר געזעגענט און זענען אוועק צו-
גען מיט אינאנען.
זיי האבען צוויך געוואלט מיטנעמען
מיין יונגערע טאכטער. בעזונדערס
האט אינאן וועגען דעם שטארק מפציר
געווען, אבער זי האט זיך ענטזאגט

מער ענטדעקט מען אונזער פלאן, טא-
מער שיקט מען אונז צוריק קיין רוס-
לאנד. ווען איך בין שוין געווען אויף
דער פוילישער ערד האב איך נאך
אלץ נישט געקענט זיך בערהיגען.
איך בין נאך געווען אונטער'ן איי-
דרוק, אז מיר אנטלויפען און מען
יאגט אונז נאך. ערשט נאך דריי טעג
פערברענגען אין א קליין שטעטלעך.
וואס איז געלעגען הארט בעבען דער
גרעניץ, האב איך געפפענט די אריגען
און פרייער אפגעקאטעמט. די מענשען
פון זעלבען שטעטל, וואס האבען
זיך געפאקט ביי דער גרעניץ האבען
מיט זייער ראפנירטער שמעק-גאז
באלד דערשנאפט, אז מיר זענען נישט
קיין רייכע עמיגראנטען און זיי הא-
בען אונז אויסגעמיטען. אין תחילת
ביים אנקומען האבען די מענשען פון
גרעניץ-שטעטל אונז געווארעניגטעלעך,
אבער פאר, האבען זיי, אפנים, חופש
געווען אינזער מעמד און זיי האבען
זיך פון אונז אפגערוקט. מיט זייער
וואנדערליכע איינפוארציע האבען זיי
דערפיהלט, אז מיר האבען נישט ארי-

בער געשמאקט קיין ברילאנסען און
אפילו קיין איבריגען גראשען...
מיר האבען נישט געהאט זייענדיג
אין שטעטל, פון וואס צו לעבען. פון
קאנען ריהרען זיך פון ארט און פאה-
רען ווייטער טיפער אין פוילען — פון
דעם האט קיין רייר נישט געקענט
זיין. די דריי טשעקיסטען, וואס האבען
מיט אונז געשמאקט די גרעניץ, זע-
נען אויפ'ן דריטען טאג אוועק פון
אונז. זיי האבען זיך דערמאנט, אז
אויף די קרעסען האבען זיי קרובים.
זיי האבען זיך מיט אונז און איבער-
הויפט מיט מיין איידעם הארציג גע-
זעגענט און האבען זיך אוועקגעלאזט
פוס-גאנג איבער די טייטש, געדיכטע
וועלער פון די קרעסען. מיין איידעם,
דער קאמיסאר, האט אויך געוואלט
מיט זיי מיטגעהן. אבער מיין טאכטער,
זיין פרוי האט איהם נישט געלאזט
געהן און זיי האבען אפגעשמועסט,
אז וויפאלד יענע דריי וועלען ערגיך
געפונען א מקום מנוחה ביי זייערען א
קרוב, אדער א בעקאנטען, זאלען זיי
איהם מודיע זיין, וועט ער קומען צו

זענען נערווען און - קאפשמערצען היילבאר?

אויך פאר רעוומאטיקער זעהר אינטערעסאנט!

מאטיוז, גיכט, רייסען אין די געלענקען ערקעלטונגען, נערווען און קאפשמערצען ווי אויך ביי עהנליכע קראנקהייטען. ווען אנדערע מיטלען האבען פערפיהרט האט טאגאל אפילו און מערעלטערטע פאלען, אפט איבעררעשענדיג גוטע ער-פאלגען ערציעלט. טאגאל שטילט נישט נאר תיפף די שמערצען, נאר איז אויך עוקר מן השורש די קראנקהייטען אויף א נאטירליכען אופן און איז אונשערליך פארן הארץ, מאנען און אנדערע אר-גאנען. איבער 6000 דאקטוירים אסעס-טאטען. פרובט דעריבער נאך היינט אלליין אויס אבער מערלאנגט אין אייער אייגענעם אינטערעס נאר טאגאל - ס'איז נישט פעהרגאנגען גאר קיין בעסערס. אין אלע אפטייקען.

מיר גיבען דא איבער דעם הוכן פונ'ם בריף פון ה' ב. בראטקאווסקי, לעמבערג, זשענסנא פאלסקא: זייט א לענגערע צייט האב איך געליטען אונערטערגליכע קאפ-שמערצען, וועלכע די דאקטוירים האבען בעצייכענט אלס א כראנישען מיגרען. איך האב א סך מיטלען בענוצט אבער לידער אהן א דויערנדען ערפאלג. אין די צייטונגען האב איך געלעזען וועגען די היילענדע ווירקונג פון טאגאל און ענדליך אויך דאס מיטעל געפרובט. נאכ'ן אייננעמען פון טאגאל זענען באמת די לעסטיגע קאפ-שמערצען פערשווינדען. שוין זייט 3 חדשים פיהל איך מיך פולקומען געזונד. עהנליכע ערפאהרונגען האבען געמאכט א סך טויזענדער לידענדע, וועלכע הא-בען בענוצט טאגאל-טאבלעטען ביי רעו-

וויפיעל מאנדאטען

האט בעקומן יעדער ליסטע און ווער זענען די ניי = געוועהלטע פרנסים.

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט אין אינזער נעכטיגער עקסטערע אויס-גאבע, האבען כמעט אלע ליסטעס געצויגען מאנדאטען. טראץ אבער די שטארקע אגיסציע, וואס יעדער ליסטע האט ענטוויקעלט, איז דאך די פרעקווענץ געווען א פעהרעלטיגסטע שוואכע. פון 60 העכסטענס ביז 70 פראצענט פון די וועהלער זענען געגאנגען צו די וואהל-ארנעס. די דא-זיגע אפסטעינענץ-דעושיינונג ווערט אויסגעטייטשט אויף פערשידענע אופנים. אלס איינער פון די מאגליכע ווערט אנגעוויזען, וואס די וואהל-רעזירען זענען געווען פונדערענטיילט אויף א אופן, וואס איז וועניג געווען בע-קוועם פאר די וועהלער, פון וועלכע א גרויסער טייל האט געמוזט געהן א שפארען מהלך אבעגעבען זיין שטים-צעטעל.

צוזאמען איז אבעגעגעבען געווארען שטימען פון אלע ליסטעס אין א צאהל פון 3321 פון זיי האבען בעקומען:

די ליסטעס 1, 2, 7, 11, 12 — 6 מאנדאטען

דערפון: ליסטע ג. 2-3 מאנדאטען: מאטיל אייזמאן, חיים ניימאן, י. גוטמאן, ליסטע ג. 11 — 1 מאנדאט: מרדכי דען; ליסטע ג. 12 — 2 מאנדאטען: ה. א. גאלדפילד, מיכאל וידמאן. ליסטע ג. 1 און ג. 7 — אהן מאנדאט.

די ליסטעס 4-6 — 7 מאנדאטען:

דאממעט, ראטענבערג, ד"ר פאסטמאן (ציוניסטען), מעדאליאן, סאווא, קאפער (רעליגיעזע). דער 7-ער מאנדאט: קויסמאן (ציוניסט), ארער פינקעלשטיין (רעליג.) ליסטע ג. 3 (האנדווערקער) — 3 מאנדאטען:

ש. איידעלבוים, ש. פישמאן, מ. ראזענבוים.

ליסטע ג. 5 (פועלי ציון) — 2 מאנדאטען: סטודניא, וויסמאן.

ליסטע ג. 10 (פועלי אמוני ישראל) — אהן מאנדאט.

דער 7-ער מאנדאט פון ציוניסט-רעליגיעזען בלאק האט געברויכט ענטשיידען ווערען ביז נעכטען דאנערשטאג 8 אקטאבער, צוליב דעם ווייל פירער ליסטעס האבען די זעלבע צאהל שטימען [צו 586] דער אויסוואהל פון 7-טן מאנדאט געהערט אלס צו ביידע דערמאנטע צדדים: צו די ציוניסטען און צו דעם ישראל, וועלכע זענען געגאנגען פעראייניגט אין א טעכנישען בלאק.

ה"ה דיממעט דור — זשעראמסקי 25 קליינפירגער און רופט ארויס: ארטמאן יחיאל — שפיטאלנא 9 היה ד"ר גאלדפילד — מאניוסקי 18 " ראזענשטיין הירש — רוינסקא 10 " דיר פאמראק — זשעראמסקי 58 " אשקניזער — פילסדורקיענא 4. ה' ד"ר צונג ענטפערט דעם ה' ד"ר

תולעת = כף ברענגט איהם

פון אמעריקא...

פאר דער מלחמה האט אין ראדאם געוואוינט דער אנגעזעהענער בעל-הבית ה' ק. ס. מיט זייער שעהנע טאכטער ראזא.

צו ס'אין שטוב פלעגט אריינגעהן זייעס א שכנים א זון ה' ג.

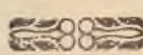
ביסלעכווייז האט זיך צופלאקערט ביים פארל א הייסע ליבע און די לעצ-טע האבען בעשלאסען חתונה האבען.

מאכט זיך א מעשה און צו דעם ה' ג. קומט אן שיפס-קארטען פון זיין פאטער אין אמעריקא. וואו דער לעצ-טער האט פיר יאהרען געוואוינט. חיות די שיפסקארטע איז געווען בלויז אויף איין פערזאן (ווייל ג'ט פאטער האט נישט געוואוסט, אז זיין זון האט דא א געליבטע) האט ג. בעשלאסען גלייך צוועקפאהרען צו זיין פאטער. ווען זיין געליבטע האט זיך דערפון דערוואוסט איז וי שטארק פערצווייפעלט געווארען און געפאדערט א תקיעת-כף ביי איהר געליבטען. דער לעצטער איז דערויף מסכים געווען און איהר ביי א היגען רב געגעפן תקיעת-כף. אזוי נאר ער וועט אנקומען אין "גאלדענעם" לאנד וועט ער איהר גלייך אריבערנעמען.

מיט טרערען אין די אויגען האט

לעצטען מאנטאג עפענט זיך די טיר און ס'קומט אריין א שעהנער, מעסט געבויעטער מאנספערשויין און פרעגט צו דא וואוינט ראזא ס. ראזא האט גלייך דערקענט אין פרעמדען איהר געוועז-נעם חתן און פאר גרויס איבערראשונג געפאלען אין חלשות...

יעצט וויל ה' ג. געבען איהר מאן א גרעסערע סומע געלט ער זאל איהר לאזען פריי, בכדי ער זאל קאנען מיט איהר הייראטען.

"אררט" אין ראדאם.

ס איז גאר נישט לאנג ווי מיר הא-בען געזעהן שפילען דאס בעריהמטע לאנדער קאמער טעאטער, אררט. ביי פיעל פון די ראדאמער טעאטער-ליב-האבער איז נאך ביז היינט געבליבען גוט אין זכרון די געמיטליכע און רחבות'ריגע שעה'ען, וואס "אררט" האט זיי פערשאפט.

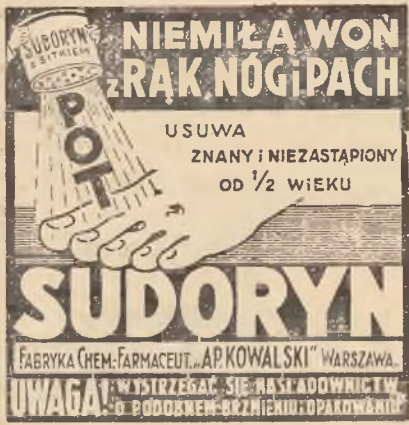
דאמאלסט האט "אררט" געגעבען נישט מעהר ווי איין פארשטעלונג און ס'איז פשוט דעם עולם א שוץ געווען צוועקצולאזען אזוי שנעל די אויסגע-צייכענטע טרופע. "אררט" איז דאן געפאהרען אויף גאסטראלען קיין וואר-שא און דארט טאקע זעהר גוט אויס-גינגמען. יעצט (וואהרשיינליך ביים איינקעהרען זיך קיין לאנד) האט "אררט" ווידער זיך דערמאנט אין דא-

דאס "אררט" האט איהר געשאנקען.

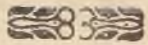
דער ערפאלג, און דער גוטער נא-מען, וואס "אררט" האט זיך ערוואר-בען אין לאנד, ווארשא און בכלל או-מעמוס, וואו ער שפיעלט, איז אין א גרויסע סאך צו פערדאנקען דעם בע-וויסטען דיכטער משה בראדערנאחטאן אונטער וועמענס קינסטלערישע השגחה דאס טעאטער געפינט זיך.

צוויי מכבי'סטען פאָהרען אויף ראָווערען קײן ארץ-ישראל.

היינטיגען דינסטאָג און מיטוואך האָבען זיי פערבראכט אין ראָווערען

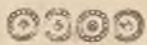
טאָג גערעכענט, אלס איינער פון די שטאַטע און שטאַרקסטע חוננים אין פוילען.

פון ראָדאָמער קרייז = געריכט.

מיטוואך דעם 20 מאי איז אונטערן פאָרזיץ פון ריכטער וואָלעווסקי ביי דער בעטייליגונג פון צוויי ריכטער אַסעסאָרן פאָרגעקומען אַ פראָצעס אין היגען קרייז-געריכט געגן ה' יצחק נייחויז זאָדנע 11, וועלכער איז געוואָרען בע-שולדיגט פאַר נישט דערלאָזען אויס-פיהרען אַ װיראַק פון דעם ה' 5. פישמאַן. מצד דעם בעשולדיגער איז אַרויסגעטרעטען דער אַדוואָקאַט וואַשי-לעווסקי פערטיידיגט האָט אַדוואָקאַט שטיילער.

נאָכ'ן אויסהערען אַ רייה עדות, ווי אויך די בעשולדיגונג'ס רעדע פון אַדו. וואַשילעווסקי, און נאָכ'ן אויסהע-רען די פערטיידיגונג'ס רעדע האָט דאָס געריכט אַרויסגעטראָגען אַ אור-טייל, וועלכער שטעלט פּעס די בעשול-דיגונג און פערמשפט נייחויז אויף אַ חורש אַרעסט. אַפלייגענדיג דאָס אויס-פיהרען דעם אורטייל אויף צוויי יאָהר.

א אמת פערגעניגן

איז טראָגן שיכטוואָרג מיט גומע-אַב-צאָסן פערטאָן. זיי זענען אמלענג-סטן דויערהאַפּט, דריי מאָל פּעס-טער און פיליגער פון לעדער, זיי פערהיטן פון מיד-קייט, מער פאָרערן קען מען נאָטירליך נישט פון אַ גומע-נעם אַפּצאָס, אַלזאָ נור פערטאָן.

די צוויי מוטיגע מכבי'סטען פון פיאָטרקאָו האָבען געזוכט אונזער רע-דאַקציע, וועלכע האָט זיי זעהר פריינד-ליך אַויפגענומען און געשמועסט מיט זיי אַ לענגערע צייט וועגען זייער וויי-טעריגער הערלישער נסיעה.

די סימפאטישע און וואוילע יונ-געלייט האָבען מיט זייער מונטערקייט און לעבענסלויסטקייט געמאַכט אַ זעהר גוטען איינדרוק.

נעכטען דאָנערשטאָג 5 אַוייגער אין דער פריה זענען די צוויי מכבי'ער אַפגעפאָהרען אין דער ריכטונג פון לוב-לין אין דער בעגלייטונג פון די ציק-ליסטען פון ראָדאָמער, מכבי, וועל-כער פאָהרען מיט ביז פוילאָו.

מיר ווינשען די צוויי געוואָלטע מכבי'סטען פאַר זייער גרויסמוטיגע אונטערנעמונג אַ גליקליכע רייזע און, אז זיי זאָלען אַנקומען בשלום קיין פאַלעסטינאַ.

זאָלט קומען 6 פאַרגאַכט, אָבער זיי געסט. האָבען פערשפּעטיגט, ווייל די יודישע בעפעלקערונג פון די אַלע שטעט אין שטערטלעך, וואו זיי זענען אַדורכגע-פאָהרען, האָט זיי אַויפגעהאַלטען און איינגעאַרדענט פאַר זיי אַ ענטוואָסט-שען קבֿלַת פנים.

אַ קעגענעסאָהרען ביז פשיסכאַ זע-נען די ציקליסטען פון ראָדאָמער מכבי, וועלכע האָבען זיי איבערגענומען פון אַפאָטשנער ציקליסטען. אויף דער זאַמ-לינע האָט געוואָרט אַ ריווגער עולפ און ווען די צוויי יודישע ספאָרט-מענער האָבען זיך צעוויזען אין שטאַדט האָט מען זיי אויף אַלע גאַסען זעהר וואַרים אַויפגענומען און בעגריסט מיט גרויסע אַוואָציעס.

אויפגענומען די געסט האָט דער היגער, מכבי, וועלכער האָט זיי אויפ-געהאַלטען איבער'ן גאַנצען מיטוואָך-גען טאָג. עתרנעכטען מיטוואָך האָט מכבי איינגעאַרדענט לכּבּור די געסט אַ גרויסאַרטיג מיטאָג, אין וועלכען ס'האָבען זיך אַ חוץ אלע מיטגלידער אויך בעטייליגט פיעל פערבעטענע

דער פיעטרקאָווער, מכבי, האָט אַרויסגעשיקט 2 ציקליסטען אויף ראָ-ווערען קיין ארץ-ישראל. די ציקליס-טען זענען: דער פרעזעס פון דאָרטי-גען, מכבי, מ. ליינעוואָויטש און ש. פערלמוטער.

די 2 דרייטע ציקליסטען זענען זונטאָג אַרויסגעפאָהרען פון פיעטרקאָו אין רעכענען צו קומען קיין ארץ-ישראל אין 2 חדשים ארום.

דער מאַרשרוט איז: אַפּאָטשנע — ראָדאָם — לובלין — זאַמאַשטש — לעמבערג — סטאַניסלאָוואָ — קאַלעמעי — רומעניען — בולגאַריען — טערקיי — סיריען — פאַלעסטינאַ.

די ציקליסטען וועלען פערברענגען אין פאַלעסטינע אַ קורצע צייט אין דאָן וועלען זיי צוריקפאָהרען איבער עגיפּטן — גריכענלאַנד — יוגאָסלאַויען — עסטרייך — איטאַליען — שווייץ — פראַנקרייך — בער-ליען — האָלאַנד — דייטשלאַנד — פוילען — וואַרשאַ צוריק ביז פיעטרקאָו.

דינסטאָג אַ זיגער האָלב עלף אַווענד זענען אַנגעקומען קיין ראָדאָם די צוויי פיאָטרקאָווער מכבי'ער, זיי האָבען גע-

דאָס זענען די צוויי פיאָטרקאָווער וועלכע זענען היינטיגע וואָך געווען דאָנען אויף זייער ווייטעריגע נסיעה ציקליסטען: פרעזעס ליינעוואָויטש אין ראָדאָם און אַפגעפאָהרען פון קיין פאַלעסטינאַ. (רעכטס) און ש. פערלמוטער (לינקס)

בעריהמטער חזן קוסאָוועצקי אין ראָדאָם.

דער בעריהמטער חזן, אָבער-קאַני, נאכט אויפטרעטען אויף אַ גרויסען טער פון דער וואַרשאַווער סינאָגאָגע קאַנצערש אין טעאַטער, ראָזמאַי-נגונים. קוסאָוועצקי וועט מאַרגען שבת-צו-טאָגשטיי.

קעלצער אבטיילונג.

דער פערלויף פון די קהלה-וואהלען אין קעלץ.

העבען: 2524 ד"ה 70 פראצענט. דער וואהל-מעטער אין 168 שטימען.

די ליסטע 2 האט בעקומען 92 שטימען. אהן א מאנדאט. ליסטע 3 פועלי אמוני, 60 שטימען אהן א מאנדאט. ליסטע 4 (כענסשינער חסידים) 290 שטימען 2 מאנדאטען. 5-האדווערקער 330 שטימען. 2 מאנדאטען. 6-פועלי ציון (לינקע) 164 שטימען אהן א מאנדאט (צוגעפעהלט 4 שטימען). 8-אגודה 357 שטימען 3 מאנדאטען. 10-ה' פישמאן, 1 מאנדאט. 11-כמייעליני קער חסידים, 390 שטימען, 3 מאנדאטען. 12-ציוניסטען-מורח'סטען העבען בע-קומען די גרעסטע צאהל שטימען 416 און 3 מאנדאטען. די ליסטע 13 (דע-מאקער. האנדל) האט געמעהלט 25 שטי-מען צום מאנדאט. ליסטע 14 האט בעקומען 80 שטימען אהן א מאנדאט.

די אגודה האט בעקומען דעם דריטן מאנדאט א דאנק דער מערבנדרונג מיט דער באזארג-ליסטע און מיט די פועלים.

אלס פרנסים זענען געהעלט געווען:

פון דער ליסטע 4:	שטערנשילד און קאכען
5:	גושמאן און ליכטער
8:	קאמינער, לעוו און אייזענבערג
10:	י. פישמאן
11:	פיאטערקאוויטקי, גאלדמאן און לעווענשטיין
12:	רעזענבערג, אייזענבערג און קירשענבוים

די אגודה בלייבט איצט אין דער פרנסים פון די ליסטע 4 און 11 זע-מינדרהייט די נאצי-גאלע עלעמענטען זען אפיציעלע מורח'סטען. בילדען אין פרענט, וועלכער וועט העבען א אבסאָלופע מערהייט. די

ערקלערונג

פון דער יודישער קהלה-פערוואלטונג אין באדזענטיץ.

חשוב'ער ה' רעדאקטארי

אויפ'ן סמך פון § 32 פון פרעסע-דעקרט בעטען מיר למען האמת אב-צורדיקען אין אייער וו. צייטונג פאל-וואהלען, וואס איז געווען געדרוקט

טאטארען אין וועניג וואהל מאטעריאל. די וואהלען. וואהל אורגעט זענען געווען דריי: אויף לעשנא אין אמאליגען עלעקט-ראדניע בנין, אין דער קהלה און אין "אחי-עזר". די פרעקווענץ איז אומעטום געווען א גלייכע.

פונקטליך 8 אונטער זענען געשלא-פען געווארען די וואהל-ביורא'ס. אלע אורגעט זענען געבראכט געווארען אין דעם קהלה-לאקאל.

פאר'ן קהלה בנין איז פערזאמעלט א עולם פון 5000 מענשען וואס וואר-טען אב דעם רעזולטאט. עס חויבט זיך אן די צעחלונג. וועלכע דויערט ביז 10 א וויינער.

די וואהל-קאמיטעט שטעלט דאן פעסט פאלגענדען רעזולטאט:

די אלגעמיינע צאהל וואהל-בערעכ-טיגע האט בעטראכטען 3700. געשטימט רען:

הגם עס האבען פיגורירט אונז 12 ליסטעס צו די קהלה-וואהלען אין קעלץ. איז דאך דער וואהל קאמף געווען נישט קיין גאר הייסער. אויסער צוויי גרויסע, חוץ-מיטינגען פון דער ליסטע 12 איז קיין אנדערע מיטינגען גישט פארגעקומען. דאגעגען אבער איז די גאט געהען פערשייט מיט א מבויל פון פערשירענע אויפרופען. מלוג-בלעטער און אנדערע וואהל-ליטעראטור. דער פשוט'ער יוד האט זיך באמת נישט געקאנט צוריענטירען וואס דא קומט פאר. יעדע ליסטע האט צוגעזאגט מכל טוב אויב מען העט פאר איהר אגב-בען די שטים, און דער קאמף איז טאקי געהען גאר א מאכירענער.

דינסטאג אין אונטער האט דער וואהל-קאמיטעט פון דער ליסטע 7 (פערמייניגטע שטיבלעך) פערשלאסען צוריקצוציהען זייער ליסטע און געבען זיינע מיטגלידער פרייע הענד, דער קאמיטעט האט עס געטוהן דערפאר ווייל די אגודה האט נישט דערלאזט איהם דורכפיהרען א טעכנישען בליק מיט א אנדערע ליסטע.

אין טאג פון די וואהלען.

מיטוואך האבען זיך ארויסגעלאזט א גרויסע צאהל אגיסטאטארען פון אלע ליסטעס. אומגעפערטען האבען געארבייט די כמייעלינקער חסידים. נישט קיין קלענערע אגיסטאטע האט געמיהרט די אגודה.

זענער אינטענסיב האבען געארבייט די האנדווערקער. פראפאגאנדעל הא-בען טאקי געשטימט אומגעפערטען האנד-ווערקער.

אויב די ציוניסטישע-מורח'סטישע ליסטע האט אין די לעצטע טעג פאר די וואהלען עטוואס אויסגעווערט דעם עולם אין ארויסגעריסען א וואהל שטימונג. האט זי אבער אין טאג פון די וואהלען נישט ארויסגעווען קיין איבריגע טעטיגקייט. אויף דער גאט האט מען געזעהן א קליינע צאהל אג-

אין אייער צייטונג פון 15/5 נומ. 19 (359) ערקלערען מיר: (1) ס'איז שער וכוב, אז ס'איז חיע גע'פסליט א העלכע ס'איז ליסטע צוליב פרויוואטע טעמים. פון די אלע 6 ליסטעס איז נאר גע'פסליט געווארען איין ליסטע פון די לינקע פוע'צ, וועלכע איז געווען א פיקציע, (2) מיר האבען נישט אנגעוואנדען קיין שיקאנעס בע-גען וועמען עס איז און בכלל ווען או-מעסום האט מען שיקאנירט מיט דער הילף פון פארשנאדאף 20, איז עס היע נישט פארגעקומען. (3) ס'איז א ליבען אז דער פרעזענט פון די היגע וואהל-קאמיטעט, האט זיך געבעטען באדיי ביי די ציונים - א טרש אפי אויט-געוועהעלט צו חערען און צוליב דעם האט געוואלט מכלומר'שט פסליען אלע ליסטעס. דער בעסטער בעזיינ איז, אז ביי די פארגעקומענע קהלה-וואהלען ד. 20 מאי האט דער וועלכער אויף זיין אייגענער ליסטע - נישט בלאקירט מיט קיינעם - אנגעצויגען קאמפ 70 פראצענט שטימען, ד"ה אז ער איז מיט זיין מאנדאט געהען זיכער, פערקעהרט פאר האט נאך פון זיין ליסטע אנגעגעבען א מאנדאט די ציוניסטישע ליסטע.

אמלעצטען היילען מיר נאך פעסט-שטעלען, אז א דאנק דעם, אייניקעל-אין אייגענעשטעלט געווארען גוסע בע-ציהונגען צווישען אלע שיכטען פון דער היגער שטאדט.

מיר דאנקען פאראויס און צייכענען זיך מיט דרך ארץ

פרעזענט: יוסף שטארקמאן
מיטגלידער: גרשון מאנדעל,
יוסף פערערמאן.

נ. ע. חיה לע קאהן

אשת ר' משה קאהן ג"י
פון קעלן
איז נאך לאנגע און שווערע ליידען געשטארבען אין ווארשע
עלער פון 49 יאָר. שבת, דעם צווייטען טאָג שבועות, די לוויה איז
פאָרגעקומען זונטאָג, ה' סיון תרצ"א אויפ'ן גענשער בית-עולם.
וועגען וואָס עס זענען מדיע די אין טיפּען טרויער פערבליבענע
מאָן, טעכטער, זיהן, שניר, אייניקעל, פרידער,
שוועסטער, שוואַגערס, שוועגעריןס און פאמיליע
אין אבוועזענהייט פון איין זוהן אין אמעריקא.

BROWAR PAROWY

J. S A S K I

w Radomiu

p o l e c a p i w o

„E L”

RZEŻNIA MIEJSKA

— sprzedaje —

Lód sztuczny

po CENIE: 4 gr. za kilogram loco Rzeźnia Miejska
6 gr. „ z dostawą do domu

Zamówienia na lód uprasza się zgłaszać w godzinach urzędowych
do biura Rzeźni o s o b i ś c i e lub telefonicznie

Telefon Nr. 562.

GARBATKA L. Rozenbergowej

DLA DZIECI i MŁODZIEŻY.

Pięknie i w centrum położona willa, światło elektryczne. Słoneczne i śliczne pokoje z całodziennym utrzymaniem. Smaczna wykwinna kuchnia rytualna, na żądanie jarska. — Troskliwa opieka pod kierunkiem wykwalifikowanej wychowawczyni.

Otwarcie pensjonatu dnia 1-go Maja 1931 r.

Przez miesiące MAJ, CZERWIEC pokoje dla dorosłych.

— Ceny przystępne. —

+ PRIMEROS +

! ? פרעזערוואטיווען ! ?

איז די בעסטע

מאכט נישט קיין עקספערימענטען מיט אייער געזונד. לאָזט איין נישט
אָברעדען צו גענוצען אנדערע.

” פ ר י מ ע ר א ם ”

דאָס איז א אלט-אויסגעפרובירטע מאַרקע פון צעהנליגער יאָהרען.

פּענסיאַנאַט

רייכקינד ווילע כאראשעאסקי ס.ט. סוכעדניעוו

ערשקלאסיג איינגעאָרדענט, זוניגע ציפערן,

אין די בערימטע סוכעדניעווער וועלדער

רעיעלע צעהנלינג — מעסיגע פרייען — איבערצייגט איין!

ראדיא! דאנסינג! פלאזשע!

דער פענסיאנאט פערט געעפנט דעם 20 מאי

Biuro Prośb i Podań

p. f. „PROLITEX”

RADOM, WAŁOWA 5, oficyna 1-ze piętro.

ZAJĄTWIA:

Redaguje Podania:

Sprawy paszportowe
Mieszkaniowe
Wszelkie Tłumaczenie
i inne.

Do Władz Sądowych
Skarbowych
Administracyjnych
i Wojskowych.

Windykacje należności w całej Polsce.

Informacje o zdolności kredytowej
Przepisywanie na maszynach.

Biuro czynne: od godz. 9-ej rano do 7-ej wieczór.

די — טאפעטען —
צו זעהר פיליגע פרייען
קען מען גור בעקומען

אין דער לאנג-יעהריגער פירמע

ש. שטיינמאן

ראדאם, לובלינער 21.

Felczer H. GRINSZTEJN Żeromskiego 30 Szczepienie ospy.